

SEKSUALITET I FREMMED LAND

Hjælpepræst, cand.theol. Poul Erik Nørgaard

RESUMÉ: Denne artiklen tematiserer, hvorledes vores seksualitet blev designet i skabelsen med henblik på fællesskab, samvær og nydelse som en refleksion af Treenigheden. Artiklen gennemgår, hvorledes fællesskabet er vigtigere end forplantningen, og hvordan seksualiteten er et billede på forholdet til Gud. Men seksualiteten og gudbilledligheden skal nyfortolkes i hver generation, så dens befriende sandhed er anvendelig for nutidens mennesker. Både biologien og Bibelen beskriver mænd og kvinder som forskellige fra undfangelsen af. Det fælles er dog, at alle mennesker har en seksualitet med forskellige dimensioner. Der peges på, hvorledes Bibelen beskriver, hvordan seksualiteten bedst leves ud i et gensidig fællesskab, og hvordan en sund seksualitet er med til at fortælle om Gud. I dag er det ofte følelserne, der definerer vores seksualitet, og seksualiteten som primært definerer vores identitet. Kirken er tvunget til at løsrive sig fra dette aksiom og i stedet lade gudbilledligheden og forholdet til Gud definere menneskers identitet. Afslutningsvist nævnes nogle forhold, som vil tage sig anderledes ud, dér hvor en seksualitet er funderet i gudbilledligheden og ikke på verdslige præmisser. Artiklen prætenderer ikke at være videnskabelig, men er essayistisk af karakter.

Seksualitet og gudbilledlighed

Seksualitet og gudbilledlighed er hvermandseje. Vi fik denne gave, da vi blev skabt. Vi er således nødt til at forholde os til den, og har derfor alle en eller anden mening om det. Vi bliver født til et statsborgerskab og kan enten identificere os fuldstændigt med det, lade det bevidst forme vores identitet og nyder det til fulde, eller vi kan være indifferente eller ligeglade med det,

men accepterer det og så leve så godt vi kan med de rammer og muligheder, som det giver. Andre igen kan ikke finde deres plads i fædrelandet og søger til et andet land og måske andet statsborgerskab i et land, hvor de føler sig bedre tilpas. Men der er også nogle, der aldrig føler sig hjemme i det nye land, og som tiden går, føler de sig ikke hjemme nogen af stederne.

Havende boet i et andet land end mit

fædreland i otte år gør, at mange af de værdier og referencerammer, som jeg før tog for givet, har været til revurdering og er blevet anskuet i et nyt og anderledes lys. De er ikke kun blevet revurderet, fordi jeg aldrig brød mig om dem og endelig kunne slippe af med dem, måske lige med undtagelse af janteloven. Heller ikke fordi jeg gerne ville være med på noderne, men mestendels fordi de ikke fungerer i de nye rammer. Nogle af værdierne fungerede tidligere udmærket i andre rammer. Ikke fordi de var rigtige *per se*, men fordi det var de mest udbredte og de normative. Tiden er kommet for kirken til at se på seksualitet sammen med gudbilledlighed i et nyt lys. Samfundet har ændret sig og flyttet sig, og nogle af de anskuelser vi som kirke opererer ud fra er uddaterede eller ligefrem forkerte. Hvis vi vil have en indflydelse på disse områder, hvilket vi er kaldet til at have som jordens lys og salt, er vi nødt til at fortolke og applicere seksualitet og gudbilledlighed på ny.

Paulus, Augustin og Luther fortolkede i deres tid. Nu er det vores tur. Det er ikke et valg, men et kald, som vi har. Det er ikke nemt. Hvis vi sløser og er ligeglade eller berøringsangste, går vi ikke blot glip af de velsignelser, der følger med, når vi adlyder Guds kald, men andre mennesker går også glip af de velsignelser, som Gud har til dem. Derimod hvis vi tager udfordringen op og lever kaldet ud i 2012, kan vi være med til at sætte folk fri til at leve i deres gudgivne seksualitet og gudbilledlighed.

Seksualitet og gudbilledlighed har begge to sider: En transcendent og en immanent side. Den immanente er meget håndgribelig og er en afspejling, et genskin og afglans af den transcendent side. Den transcendent er i den urokkelige treenige Gud og ses i gudbilledligheden i os. Den immanente skal til stadighed fortolkes og udledes i den tid personen og dennes individuelle seksualitet og gudbilledlighed befinder sig i.

Sex på hjernen

Ofte når emnet er seksualitet, refereres der til det, som noget ydre biologisk, som vi *gør*, mere end noget, som vi *har* eller *er*. Virkeligheden er snarere, at størstedelen af vores seksualitet befinder sig mellem ørerne på os (Balswick og Balswick 2009; Struthers 2009, 15). Ikke at seksualitet blot er tanke-spil eller tillærte sociologiske mønstre. Der er meget biologi i det og det begynder ved udfangelsen.

Vores biologiske køn bliver fastlagt, når de to celler smelter sammen. I begyndelsen venter et X kromosom i ægget på, at en sædcelle kommer enten med et X eller et Y kromosom. Tilsammen bliver de så til en XX (hun) eller en XY (han) celle, der begynder at dele sig. Når der efter ni måneder er knap en milliard celler bliver barnet født som enten en dreng eller pige.¹ Med kromosomerne bliver ikke kun forplantningsorganerne fastlagt og udviklet. Alle-rede efter otte uger sker der for drenge en voldsom ændring idet hjernen bliver badet i det mandlige kønshormon testosteron, hvilket reducerer hjærnebjælken (*corpus callosum*), der er forbindelsen mellem højre hjærnehalvdel, hvor følelser processeres og den venstre hjærnehalvdel, hvor sproget formes. Til gengæld stiger antallet af neuroner og forbindelser i drengenes køns- og aggresivitetcentre. Pigerne hjærnebjælke fortsætter væksten og er op til 25% større end drenges og gør dem i stand til at udtrykke deres følelser langt bedre end de fleste drenge. Så der hvor pigerne har det, der svarer til en Storebæltsforbindelse, har drengene blot en lille gangbro over Immervad. Derudover har pigerne i løbet af deres opvækst et par årrækker med stærkt forhøjet østrogenniveau, hvor de videreudvikler deres evner til at knytte følelsesmæssige bånd, samt søge og vise omsorg og kommunikere (Dobson 2010, 29). Det færdige re-

sultat er skabninger, der er programmeret med forskellige evner og styrker til at udvikle sig i forbindelse med omgivelserne.

Uden figenblad

Da Eva og Adam vandrede rundt i Edens have var det ifølge 1 Mos 3,7 uden figenblad og skam. De var blevet skabt i Guds billede og til at have fællesskab med Gud. I 1 Mos 1,26-28 læser vi: "Gud sagde: Lad os skabe mennesker i vort billede, så de ligner os! [...] Gud skabte mennesket i sit billede: i Guds billede skabte Han det, som mand og kvinde skabte Han dem. Og Gud velsignede dem og sagde til dem: 'Bliv frugtbare og talrige.'" Og senere i vers 31: "Gud så alt det Han havde skabt og Gud så, hvor godt det var." De både lignede Gud og hinanden, men var samtidig forskellige fra Gud og fra hinanden. De var forskelliggjort uden at være fremmedgjort. De var skabt til at passe til hinanden og til at formere sig og være kreative. De var skabt til samvær med Gud og hinanden.

Mennesket er som det eneste skabt i Guds billede. Alt andet er 'blot' skabt og mennesket er sat som Herre over naturen. Dette kan ses i at menneskets gudbilledlighed nævnes samtidig med at kaldet til herredømme gives. Mennesket står til regnskab overfor Gud for dets handlinger med skaberværket (Valen-Sendstad 1996).

Men det stopper ikke her. I 1 Mos 1,24-25 læser vi: "Derfor forlader en mand sin far og mor og binder sig til sin hustru, og de bliver et kød. Adam og hans kvinde var nøgne, men de skammede sig ikke." Det seksuelle samvær, hvor de bliver ét kød, er en tiltænkt del af skabelsen, der ikke kun er beregnet til forplantning. Det er en gave fra Gud, hvor han indlagde i mennesket en evne til at nyde seksuelt samvær. Hvert eneste menneske har en medfødt seksualitet, der bedst formes og udvikles i en fa-

milie med omsorg og nærvær (Balswick og Balswick 2008).

I deres forskellighed er manden og kvinden en enhed, og i den enhed afspejler de *perichoresis* i den treenige Gud, hvor de tre forskellige væsener gennemtrænger hinanden og ærer hinanden og er ét uden dog at miste hver deres unikke egenskab eller personlighed (Balswick og Balswick 2008).² De eksisterer i fællesskabet.

Beslutningen i den Treenige Gud om at skabe mennesket i sit billede til at være i fællesskab med Gud og hinanden understreger, at Gud er en relationel Gud. Vi skabes i en relation. Vi formes i relation til andre. Vores seksualitet formes og udfoldes i relation til andre. Vi såres i relation til andre. Vi ofte også heles i relation til andre (Crabb 1997).

Der, hvor mennesket giver sig selv hen for den anden for at være ét med den anden og tilfredsstillende eller glæde den anden, og ikke kun for at dække sine egne behov, peger samværet hen på *perichoresis* i Treenigheden. En sund seksualitet i sund udfoldelse drager mennesker tættere på hinanden og tættere på Gud.

Seksualitet er ikke kun kønsakt eller kønsrelateret. Seksualitet er også energien til at skabe. Det mest nærliggende er børn. Men det er også at skabe noget for hinanden og med hinanden. Der er en enorm kraft i seksualitet, sund som usund. Vi ser også skaberkraften i kunst, byggeri, musik og poetik. Michelangelo for eksempel brugte al sin energi på via kunst at beskrive det, der ikke kan beskrives. Kristne ønsker at bruge energien for Gud og for hinanden. Skaberkraften findes hos alle. Også folk der ikke er gift. Nogle enlige lever for at tjene andre og udtrykker skaberkraften og deres seksualitet på måder, der ikke relaterer til kønsakten. En gift person kan således også udtrykke skaberkraften og deres seksuali-

tet over for andre end deres ægtefælle på en ikke-kønsaktlig måde.

Seksualiteten, der som en kraft drager forskellige væsener til at være et uden dog, at deres unikke væsen forsvinder, er den immanente gudbilledlighed. Men det er vigtigt at forstå samværet. Gud skabte ikke mennesket i sit billede, fordi det var nødvendigt, ligesom sex ikke kun er et nødvendigt onde, men fordi Gud havde lyst til det, og så at det var godt. Mennesket blev skabt, fordi Gud ville det. Seksualiteten fik vi, fordi Gud ville det. Ikke parringen men fællesskabet er det essentielle: "Not the mating but the meeting is the essence" (Balswick og Balswick 2008, 61). Der er utallige andre måder, hvorpå vi kunne være skabt til at forplante os, hvor samværet omkring forplantningen ville være uden betydning.³ Seksualitet er en gave fra Gud givet til samvær, til at styrke, til at skabe, til at drage tættere sammen og til at være et billede på Treenigheden.

En brudt seksualitet

Desværre blev det ikke ved det frie samvær. Ved syndefaldet blev gudbilledligheden fordærvet og med den også vores seksualitet. Begge blev de underlagt syndens konsekvenser. Adam og Eva blev fristet til at følge deres egen vilje. De kendte kun det gode, og djævelen lokkede dem til at tro, at Gud holdte noget skjult for dem. De syndede og kom til at kende det onde. Pludselig var de ikke længere helt rette og frie i deres forhold til Gud og deres seksualitet, men skammede sig. Den oprindelige synd var ikke en decideret seksuel synd, men syndefaldet påvirkede alligevel deres seksualitet. Det var således ikke kun forholdet til Gud, der led under det, men hele mennesket med ånd, sjæl, legeme, vilje, samvittighed, fornuft, visdom og seksualitet, der blev korrupt (Valen-Sendstad 1996). Så selvom vi er

direkte efterkommere af Adam og Eva, og således har del i den oprindelige skabning, som den var tiltænkt, har vi også del i den oprindelige synd (*peccatum originale*).

Underlagt syndefaldet ser vi således ikke længere os selv primært som en del af et forhold til Gud og ægtefællen, men er oftere os selv nærmest. Sex er nu noget, som vi har eller får, og det er ikke noget, som vi gør som en del af et fælleskab, hvor samværet er essensen. Paulus' formaning i 1 Kor 7,4 om ikke at unddrage sig taler netop til konsekvenserne af en brudt seksualitet, hvor *jeg* ser min seksualitet som *min*, og kun *min*, og noget, som *jeg* udlever på den måde, som *jeg* lyster, og hvis ikke det, som går som *jeg* vil tilbageholder *jeg* den eller går andre steder hen med den. Som om det ikke var nok, at vi i os selv har en brudt seksualitet, så vi er vi også med til at påvirke andres seksualitet negativt enten gennem opvæksten, samvær eller samfundet. Dertil kommer dem, der på den ene eller anden måde med vilje udøver vold eller pres mod andre for at udleve deres egen seksualitet. Derved skader de andres seksualitet i stedet for at bekræfte disses gudbilledlighed igennem seksualitet som det var meningen.

Fire kønsdimensioner

Som nævnt i afsnittet 'Sex på hjernen' så fastlægges en stor del af vores seksualitet ved undfangelsen og de næste ni måneder frem. Men det stopper ikke der. Selvom vi fødes med XX eller XY kromosomer så skal alle dimensioner af den endnu udfoldede seksuelle identitet formes i samværet med andre mennesker i familien og de øvrige omgivelser.

Den menneskelige seksualitet beskrives af Balswick og Balswick som havende fire dimensioner (Balswick og Balswick 2008, 33):

- Biologisk køn.⁴ Dette fastlægges ved undfangelsen som beskrevet overfor, hvor både de ydre og indre kønsorganer udvikles, men også hjernen udvikles kønsspecifikt afhængig af hvilke kromosomer vi får (hvad ligner jeg: han, hun, tve-kønnet).
- Kønsidentitet refererer til personens seksuelle selvforståelse og dennes opfattelse af sig selv som seksuelt væsen (hvilket køn er jeg: mand, kvinde, trans-, eller biseksuel).
- Kønsrolle er den rolle man som et kønnet væsen lever i eller påtager sig, defineret af det samfund man lever i (hvad lever jeg som).
- Seksuel orientering referer til den retning ens erotiske følelser går, hvad enten de går til det modsatte køn, samme køn, begge køn og uanset om følelserne udlevs eller ej (hvad har jeg lyst til. Ikke at forveksle med kønsidentiteten).

Beskrivelsen af de forskellige dimensioner er et relativt nyt fænomen, der fremkom med moderne psykologi (2008). Men dimensionerne er både et symptom og værktøj. Værktøj til at beskrive og forstå alle dimensioner af den menneskelige seksualitet så mennesker bedre kan hjælpes. Symptom fordi det viser tendensen i moderne forskning til at skille alting ad til de mindste dele, for bedre at kunne teste og beskrive dem. Men det åbner op for risikoen for at enkelte dele bliver isoleret og kørt ud på hver deres sidespor, hvorved man mister overblikket, og ofte er det kun følelserne, der står tilbage.

Hvis vores køn kun er vores følelser (seksuel orientering) bliver vores seksualitet endimensionelt og højest todimensionelt, hvis vores kønsrolle drages med ind. Når vores seksualitet kun udspringer af vores følelser bliver seksualiteten reduceret

til sexrelateret handling. Hvis følelserne er den højeste autoritet bliver både ånden, fornuften og viljen sat ud af kraft. Hvis vi med fornuften og ånden ikke får lov til at tjene Gud i vores fulde seksualitet, bliver det en amputeret eller falsk seksualitet. Vi er skabt med både ånd, sjæl og legeme til at leve med alle tre i vores seksualitets fire dimensioner.

Selvom viljen er underlagt syndefaldet og derfor ikke fuldendt, skal vi stadig tage ansvar og træffe et valg om hvilke af vore identifikationer og følelser vi lever ud. Med fire forskellige dimensioner kan der dannes mange forskellige kombinationer, hvor der er inkongruens mellem to eller flere af dem. Man kan således godt have en kønsidentitet, der peger i en anden retning end ens biologiske køn. Eller kønsrolle og seksuel orientering der peger i samme retning, men modsat biologisk køn og identitet (Paris 2011). Uanset hvilken kombination en person har, så har denne stadig en vilje og med den mulighed for vælge hvilke af følelserne man vælger at leve ud. Seksuelle lyster er ikke forkerte i sig selv, ligeså lidt som det er forkert gerne at ville have tag over hovedet og tøj på kroppen. Cølibat eller afholdenhed er en vanskelig opgave for alle, uanset hvilken retning ens seksuelle orientering peger. Om et kærestepar er afholdende før brylluppet og trofaste efter er et valg. Om en kvinde udlever sin erotiske tiltrækning til en anden kvinde er et valg. Her refereres der til mennesker, der ikke lider af seksuel afhængighed eller tvangstanker og derfor ikke har brug for hjælp og behandling til at forstå og håndtere deres seksualitet. Men det bliver sværere, når de fire seksuelle dimensioner ikke peger i samme retning. For selvom de overordnet skulle være kongruente, kan det stadig være svært. En gift kvinde, der føler sig tiltrukket af en anden mand end hendes ægtemand og handler på det ved at gå efter

den anden mand, er ligeså meget ved siden af sin gudgivne seksualitet som en kvinde der er tiltrukket af en anden kvinde og handler på det. Det vigtigste er ikke, hvilken retning ens seksualitet går, men mere om man lever det liv, som kristne er kalder til at leve. Gud skabte ikke en masse forskellige typer seksualiteter. Han skabte én, beregnet til at leve i nydelse og til Guds ære som enten mand eller kvinde.

Gudsbilledet

Med så megen snak om mand og kvinde og seksuel nydelse er det svært ikke at nævne ægteskabet. Fra begyndelsen var det meningen, at de offentlig skulle stå sammen og holde sig sammen. Jesus bekræfter dette syn på ægteskabet (1 Mos 2,24; 2 Mos 20,14; Matt 19,4-9, Joh 2,1-12). Der er mange gode grunde til at kæmpe for at have et sundt og godt ægteskab. Gud har kaldet os til det, han velsigner det, det er sjovere, man lever længere, man har glæden af børn og børnebørn (Wallerstein 2001). Og måske vigtigst af alt, man har muligheden for at pege på Gud med sit ægteskab. Ikke som en stiv spændetrøje der holder begge parter fast fordi det skal være perfekt for syns skyld, men som en trestrengt tråd med Gud hvor hans kærlighed, nåde og trofasthed kendetegner fællesskabet og samværet. Der skal være masser af kærlighed og nåde; tilgivelse og barmhjertighed skal ikke mangle. Hvis disse ting frit gives og modtages vil både manden og konen trives; de vil kunne være ét, gennemtrænge hinanden og alligevel hver især bevare deres unikke personlighed og blive værdsat og respekteret, som den de er. Forskelligheden gør enheden til en særlig mulighed (Balswick og Balswick 2008, 61).

Et ægteskab som førnævnte vil fortælle folk om Gud. Alle mennesker er skabt med en længsel efter at blive elsket betingel-

sesløst og når man oplever nogen, der har disse ting eller gør disse ting virker det tiltrækkende. Et godt og sundt ægteskab, hvor manden og kvinden er sikre i deres seksualitet i alle fire dimensioner, er et godt værktøj til mission. Men måske endnu vigtigere er de børn, der eventuelt måtte komme ud af det. Hvis far og mor har sunde og sikre kønsroller i et sundt og godt ægteskab videreføres ikke blot de sunde kønsroller, men børnene får en førstehåndsoplevelse af, hvad Guds kærlighed og tilgivelse betyder. Forældrenes kønsroller er forbilleder på Gud egenskaber for børnene (Nørgaard 2003).

Siden syndefaldet har djævelen forsøgt at angribe de steder, hvor de største skader kan anrettes. Derfor er det ikke overraskende, at ægteskabet og kønsrollerne er under pres. Som kønsrollerne bliver mere og mere forvredet bliver det sværere for børnene at få en sund og fast kønsidentitet, men de får også sværere ved at se Gud som kærlig, nærværende, omsorgsfuld, opdragende, fast og tilgivende.

Mange af de billeder Gud bruger om sig selv er netop som denne kærlige fader (Sl 89,27; Jer 3,4; 31,9; Es 64,8; Luk 15,11-32; Rom 8,15). Hvis ens jordiske fader har forvrænget det forbillede, som Gud har sat op foran ham, og kaldet ham til at vise til næste generation, mister barnet ikke blot tilliden til sin jordiske fader, men også til sin himmelske fader (Lamb 1997). Gud beskrives for det meste som hankøn, men Gud bruger alligevel flere gange om sig selv et kvindeligt billede for beskrive en egenskab, fordi det er mere præcist (Sl 91,4; Es 49,15; 66,13).

Kønsrollerne vi lærer af vores forældre og samfundet er ikke blot byggesten i vores egen opvækst og tilværelse, de er det også i ægteskabet, i samværet med andre og i gudsbilledet.

En frigjort identitet

Efterfølgere af Jesus har om nogen god grund til at udfordre og redefinere deres samtids tænkning: "I skal ikke tilpasse jer efter alt det, som verden omkring jer gør. Tværtimod skal I lade Gud forvandle jeres indre, så I kan vide, hvad der er Guds vilje: det gode, det velbehagelige og det, som er harmonisk og fuldkomment" (Rom 12,2).⁵ Vi blev kaldet til at være lys og salt (Matt 5,13) og Jesus selv viser hvordan i Matt 16,13-19: "Hvem siger folk at Menneskesønnen er? [...] Men I, hvem siger I, at jeg er? [...] Og jeg siger dig at du er." Jesus udfordrede disciplene til at se kritisk på deres samtid, udvise dømmekraft, og i stedet forkynde sandhed og ny identitet. Jesus udfordrer os til at se kritisk på samtidens mønstre og dernæst udfordrer han os til at vise dømmekraft og forkynde sandheden fyldt af Guds Ånd (Paris 2011, 53).

Frigjort fra stereotyper og med samtidens spændetrøje kun hængende løst viser antropologen Jenell Paris (2011) hvorledes dikotomien med heteroseksuel versus homoseksuel er en kamp uden vindere. Med 'heteroseksuel' som det eneste rigtige bliver mennesker med én af kønsdimensionerne pegende i en forkert retning skubbet i armene på Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender (LGBT) og de utallige andre seksuelle identiteter der findes, fordi de ikke hører til i den 'perfekte' heteroseksuelle identitet.⁶ Sandheden er snarere, at de har den samme faldne gudbilledlighed og den dertilhørende faldne seksualitet som alle andre, og at også heteroseksuelle ligeledes har ufuldendte eller afvigende aspekter ved deres seksualitet. Alle har vi syndet og mangler herligheden fra Gud. Skal vi så bare lade stå til, når det alligevel ikke kan blive anderledes? Nej, der er frihed, der kan fås. Hvis vi med Helligånden forkynder, hvad der er sandt: At vi er skabt i Guds billede til at leve i fæl-

lesskab med ham og andre, uanset hvordan vores seksualitet har formet sig, så er der kærlighed, tilgivelse og nåde nok hos Gud til at leve med det liv Gud har givet os. Vi skal sørge for, at vi også lever i og formidler Guds tilgivelse og nåde til mennesker. Gud er større end en brudt eller misforstået seksualitet. Derved kan vi nå derhen, hvor det er vores gudbilledlighed og fællesskab med Jesus, der former vores identitet og ikke vores seksualitet (Matt 11,28-30). Det har aldrig været meningen, at seksualiteten skulle bestemme vores identitet. Dette burde måske være selvindlysende for kirken, men frygten for tab af identitet gør nogle gange, at kristne krampagtigt holder fast i det forkerte og ikke tillader sig selv eller andre at udtrykke sig, som Gud vil det (Paris 2011). Men som nævnt i begyndelsen så er det vigtigt, at vi træder ud af de mønstre, hvor vores seksualitet er identitetsskabende, hvis vil gøre en forskel i menneskers liv. Når vi kan begynde at beskrive vores identitet ud fra gudbilledligheden og ikke som heteroseksuel eller homoseksuel eller LGBT kan vi invitere andre til at træde ud i friheden. Som kirke skal vi stræbe efter en frihed, hvor et menneske, der for eksempel kæmper med en kønsrolle eller seksuel orientering, der peger i en anden retning end Guds ord, frit kan være og tale om det i den kristne forsamling på lige fod med en, der kæmper med for eksempel tvivl, vrede eller sorg. Når vi formår det, vil mennesker blive sat fri og seksualfikseringen i samfundet, vil langsomt miste fodfæstet, og vi kan give næste generation bedre vilkår for at få en seksualitet i overensstemmelse med gudbilledligheden.

Seksualkultur i kirken: Fire udfordringer

Her har kirken noget at tilbyde. Ved at forkynde sund bibelsk teologi, der kan give

pejlemærker at styre efter gennem livet leveret på en ikke-fordømmende måde, der alligevel er ærlig nok til, at det har værdi kan vi hjælpe. Der er flere måder, hvorpå kristne kan være sandheden tro i kærlighed.

For det første: Det kan kristne ved at være bevidste forbilleder, der viser og taler om, hvad en mand og en kvinde er, og hvordan man forholder sig til folk af samme og modsatte køn, og om hvordan et parforhold rummer både op- og nedture.

For det andet: Det kan kristne ved at skabe et rum fri for seksualfikseret kommunikation og pornografi. Det lyder måske banalt, fordi de fleste forventer en anstændig tone i kirken, men når nogen har færdes i et seksualfikseret miljø, vil det ikke blot for personen føles som kedelig og uden kant, fordi den konstante seksuelle stimulering eller undertone ikke er til stede, men det vil også i nogen grad provokere/irritere dem fordi de pludselig er i et rum, hvor de skal dirigere deres lyster og ikke blot lade sig styre af deres lyster.⁷ Til at begynde med vil opgaven med blot at sætte (nye) grænser for sine lyster virke altomfattende og uoverskueligt. Men efter en tid vil opgaven med at sætte grænser tage mindre energi, dog vil det formentlig aldrig helt forsvinde (Struthers 2009, 187). Efter den primære beherskning af lysterne kommer den sekundære omformning af ens seksuelle identitet.

For det tredje: Det kan kristne ved at fremme et mere bibelsk syn på seksualitet og identitet og dermed hjælpe mange ved at vise det positive i at vente med at flytte sammen. At blive gift er ikke blot at kunne have sex sammen, men også at dele hverdagen sammen, at man opbygger en fælles identitet. Nogle gange fokuserer kristne så meget på, at ugifte ikke går i seng sammen, før de bliver gift, at de undgår blot

det, mens de deler mange eller alle øvrige aspekter af et ægteskab. Derved er de med til at skille den seksuelle identitet og seksuelle lyster fra andre ting i livet. Ved at skille sex fra de andre ting på den måde, ophæver vi den til at være den eneste afgørende faktor og derved nedvurderer intimiteten der er i hverdagsting, som man opnår ved at bo sammen (Stanton 2011). Ved at se ens seksuelle identitet i bibelsk perspektiv som en del af et bibelsk menneskesyn, bliver det at flytte sammen efter brylluppet en del af noget større.

For det fjerde: Det kan kristne ved at hjælpe unge til at leve et autentisk kristent liv med deres seksualitet. I 1800-tallet var den fysiske modenhed omkring 15-16 år, og de blev gift omkring samme tid. Nu er den 12-13 år, og de bliver gift 10-20 år senere ifølge Balswick og Balswick (2008). Samtidig er der nu et voldsomt pres fra medierne og kulturen til at udtrykke enhver form for seksualitet, vi føler. Og teenagere i dag har mange følelser og ikke så mange værktøjer til at håndtere dem. Reaktionen fra mange kirker og forældre er desværre ikke: 'Ja, du er teenager og har en seksualitet, der er levende og her er nogle redskaber til at håndtere den på en forsvarlig måde', men oftere er det at unge bliver ladt i stikken med enten 'Spørg ikke, fortæl ikke', eller 'bare sig nej' eller 'vi kunne heller ikke vente'. Ingen af fremgangsmåderne er konstruktive, da de lader de unge i stikken ved enten at vende det døve øre til eller ignorere den virkelighed de står i eller ved at fjerne standarder. Den stigende alder for indgåelse af ægteskab til 24 år for kvinder og 27 år for mænd (side 139) er delvist fordi vi ønsker at realisere os selv eller finde den perfekte partner før ægteskabet indgås. Det er selvfølgelig godt, hvis indstillingen er, at ægteskabet skal holde til døden os skiller, og derfor skal det startes det bedst mulige sted. Men hvis

det er ud fra den indstilling, at man ikke vil gifte sig før karrieren er på plads og begge parter har fundet deres fuldvoksne identitet, bundet det i et lavere syn på ægteskabet. Frygten er at for mange ting kan nå at ændre sig og man vil vokse fra hinanden og blive skilt. Selv kristne giver ofte det råd til unge, der gerne vil giftes eller som konklusionen på en skilsmisse i et tidligt indgået ægteskab, at man ikke skal gifte sig for tidligt, da man jo nemt vokser fra hinanden. Vi tror måske, at vi slår ukrudtet ned ved at sige sådan, men vi spreder blot ukrudtsfrøene til andre steder fordi det er med til at portrættere ægteskabet som noget der ikke er beregnet til eller kan klare at man udvikler sig og vokser. Ved et sådan syn er kirken med til at fremstille ægteskabet som en fortjenestes medalje eller et diplom på, at man nu er voksen og kan leve med en anden voksen person i et kontraktuel forhold. Bibelen derimod beskriver ægteskabet som et pagtsforhold, hvor man vokser og udvikler sig sammen, hvor man *får* tingene til at fungere ved gensidig underordning i Kristus (Ef 5,21), fordi man vil det, og fordi det at bryde pagten ikke er en mulighed.⁸

Hvis kirken aktivt underviser i ægteskabet på disse præmisser, og hjælper den unge til med sund selvsikkerhed at gifte sig i en tidligere alder ud fra en sundere forståelse af ægteskabet som en ramme, der kan holde til at man vokser, giver kirken dermed den unge også et rum, hvori han eller hun kan udleve de seksuelle følelser, som han eller hun som normalt menneske har. Det vil give mere holdbare ægteskaber. Samtidig er vi også med til at luge ud i den forståelse hos allerede indgåede ægteskaber, at ægteskabet er en kontrakt med privilegier og rettigheder, der holder så længe begge parter holder deres del. Kirken skal i stedet være med til at fremme en forståelse af ægteskabet som en pagt, hvor man

ikke giver op men vokser sammen i Kristus og får tingene til at fungere i Kristus (Balswick og Balswick 2007).

Konklusion

Der er få mennesker, der frivilligt emigrerer til et fremmed land, hvor de ikke rigtigt forstår, hvad der siges, og hvad der foregår. Når det sker, er det som regel af nød eller kærlighed. Kirken befinder sig i dag et fremmed sted, hvor den ikke altid forstår og ikke altid kan gøre sig forstået. Det er nøden. Men den har stadig muligheden for at søge indsigt i den ny situation og lære det nye sprog, så den kan tale med og blive en del af den nuværende verden. Kirken er kaldet til at kende samtidens mønstre, så den ikke tilpasser sig dem, men alligevel kan forkynde De Gode Nyheder ind i den. Vi er kaldet til at være salt i verden, men ikke saltstøtter. Ofte syntes det at være således, at kirken enten ikke vil være i verden og således holder sig for sig selv, eller at kirken er så meget af verden, at den ikke kan se fejlene ved verden, og bliver ét med den. Det er det, der sker, når vi hverken kender Guds ord eller mønstrene i verden. Kirken har i store træk adopteret samfundets beskrivelse af seksualitet som noget, der styres af følelser og ikke af den fra skabelsen ilagte gudbilledlighed og seksualitet. Men den menneskelige biologi har ikke ændret sig. Biologien siger stadigvæk, at vi skabes som mand og kvinde, og at vi med vores komplimentære forskellighed passer sammen til et hele. En af grundstenene i en sand gudbilledlighed er ægteskabet mellem en mand og kvinde.

Bibelen bekræfter, at vores seksualitet er beregnet til at modnes og udvikles i ægteskabet. Men ikke kun i ægteskabet. Nogle af de fire dimensioner udfoldes også i ikke-ægteskabelig rammer. Kønsroller og kønsidentiteter, og den generelt kreative drift i

os udfoldes og bruges i mange daglige situationer. Men vi ved også, at vores seksualitet nogle gange ikke udfolder sig som det var meningen fra skabelsen. Det er vigtigt, at kirken tør se kritisk på mønstret af samfundets beskrivelse af vores seksualitet og i stedet tilbyde en seksualitetsforståelse og en menneskeforståelse i Guds billede. Kirken skal beskrive, hvordan seksualitet er meget mere end blot forplantning eller forbrug. Vores seksualitet er ikke kun til vores eget forbrug, men er til for at bygge andre op og er til fællesskab.

NOTER

- 1 I nogle tilfælde er der et ekstra kromosom så den første celle er XXY eller XYY. Dette bliver repliceret ved produktionen af alle de andre celler og barnet bliver født som en hermafrodit eller tvekønnet, hvilket yderligere peger på at køn ikke kun er en social konstruktion men også biologisk (Balswick og Balswick, 34).
- 2 Nogle kritikere af perichoresis peger på at der kommer for meget fokus på forholdet og de enkelte individer mister deres egen karakter. For eksempel var Luther så fokuseret på inkarnationen at perichoresis blev 'svag' og den menneskelige side af Kristus blev nedtonet (Crisp 2007). Andre igen påpeger trenden i vores samfund hvor alt handler om individet, og hvad der passer til dennes behov og lyster. Mod denne trend til individualisering er det vigtigt at påpege at summen af fællesskabet er større end summen af adskilte dele.
Se også <http://www.christianforums.com/t91007/>
- 3 Selvbefrugtning kendes både fra plante og dyrelivet, såsom græsser, kornarter og blomster men også fra snegle, orme, krybdyr og fisk der er tvekønnede.
- 4 Sex, der på engelsk betyder både køn (*gender*), og det fysiske seksuelle samvær betyder på dansk kun det fysiske samvær. Dog ses der oftere en influering fra de engelske sprog så at 'køn' fortrænges af 'sex' og 'seksuelle' i det danske sprog. For klarheds skyld vælger jeg at bruge køn i den oprindelige forstand.
- 5 Fra Bibelen på hverdagsdansk. Det græske udtryk συζηματίζεσθε τῷ αἵῶνι τοῦτω (kunne

Kirken er ikke for heteroseksuelle eller homoseksuelle eller ikke-seksuelle mennesker. Den er for seksuelle mennesker. Den er for mennesker, der har en brudt seksualitet i den ene eller anden retning. Uanset hvem man er, er det en stor lettelse at få at vide, at man hører til i kirken. Vores himmelske fader løber ventende os mennesker i møde, trods brudthed og synd, og der er ikke noget som at få en varm velkomst, når man kommer hjem efter en svær tid i et fremmed land.

- med rimelighed oversættes: "Do not conform to the patterns of this world" hvorved "mønstre" træder tydeligere frem. <http://www.christsaginaw.com/webdocs/Romans%2012%20Bible%20Study.pdf>.
- 6 En ny trend er at folk begynder at klassificere sig som 'uden for kategori' eller 'udefineret' fordi de ikke vil låses fast i en bestemt identitet blot fordi deres følelser nu var/er en bestemt retning (Paris 2011). Mange af de seksuelt overstimulerede nutidens unge har følelser og roller der peger i alle retninger og ikke nogen absolut sandhed til at lede dem igennem. Dette indikerer at vores seksuelle lyster ikke kan forme vores identitet; der er brug for noget absolut. Seksuelle lyster er, omend Gud give, trods alt kun lyster. Vores identitet kommer andet steds fra.
  - 7 Beskuere af porno føler en mindre tiltrækning til deres partner. Des mere folk, kristne inkluderet, ukritisk inhalerer, hvad medierne slynger ud i æteren og på nettet om disse ting, desto sværere vil vi få det med at få tilfredsstillelse og stabilitet i parforholdet. Dette er måske ikke nyt for de fleste af læserne, men nyere forskning viser nu, at forbrug af porno mindsker tiltrækning til partner (Brehm 2006). Dette har måske været sagt fra nogle få modige prædikestole, men det nye er at sekulær forskning også påpeger det. Det bør ikke blot give os mere selvtillid, når snakken eller prædiken falder på det, men giver os også en vej ind til folk at snakke om emnet.
  - 8 Denne forståelse af pagt bunder i Guds forstå-

else af pagt med Israel, hvor han ikke kan eller vil bryde et pagtsløfte. Selvom et ægteskabsløfte i en bibelsk forstand er en pagt, vil der være situationer hvor en part er i fysisk eller psykisk fare og en separation er nødvendig

for dennes sikkerhed. Selv henviser Jesus til hårdhjertethed som forklaring på skilsmissemforordningen; men det er undtagelsen og ikke reglen.

LITTERATUR

- Balswick, Judy og Balswick, Jack (2007): *The Family*. Grand Rapids: Baker.
- Balswick, Judy og Balswick, Jack (2008): *Authentic Human Sexuality, an Integrated Christian Approach*. Grand Rapids: Baker.
- Brehm, Sharon; Miller, Rowland; Perlman, Daniel; Campbell, Susan: *Intimate Relationships*. New York, McGraw-Hill.
- Crabb, Larry (1997): *Connecting*. Nashville: Word Publishing.
- Crabb, Larry (1998): *Inside out*. Colorado Springs: Navpress.
- Crisp, Oliver D. (2005): "Problems with Perichoresis" i: *Tyndale Bulletin*. Cambridge: Tyndale.
- Dobson, James (2001): *Bringing up Boys*. Illinois: Tyndale House.
- Dobson, James (2010): *Bringing up Girls*. Illinois: Tyndale House.
- Hamerton-Kelly, Robert (1979): *God the Father*. Philadelphia: Fortress Press.
- Husband, Mark og Daniel Trier (2004): "What's at stake in current debates over justification?"
- McCormack, Bruce L. *What's at Stake in Current Debates over Justification? The Crisis of Protestantism in the West*. Downers Grove: InterVarsity.
- Lamb, Michael E. (red.) (1997): *The role of the father in child development* (tredje udgave). New York: John Wiley & Sons.
- Miller, John W. (1999): *Calling God "Father"*. New York: Paulist Press.
- Nørgaard, Poul Erik (2003): *Det vigende faderbilledes indflydelse på synet på Gud Fader*. Speciale, Aarhus Universitet.
- Paris, Jenell Williams (2011): *The End of Sexual Identity: Why Sex Is Too Important to Define Who We Are*. Downers Grove: InterVarsity.
- Payne, Leanne (1996): *The broken image: Restoring wholeness through healing prayer*. Grand Rapids: Baker.
- Struthers, William M. (2009): *Wired for intimacy: How pornography Hijacks the Male Brain*. Downers Grove: InterVarsity.
- Wallerstein, Judith, Julia Lewis og Sandra Blakeslee (2000): *The unexpected legacy of divorce*, New York: Hyperion.
- Valen-Sendstad, Aksel (1996): *Troens fundament*. Aarhus: Kolon.
- Teglgaard, Thomas (1992): *Fjende nummer et*. Fredericia: Lohse.

FORFATTEROPLYSNING

Poul Erik Nørgaard
 1450 W 7th Street
 San Pedro, CA 90732
 USA
 deserie.poulerik@usdane.com